

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU UAB „BINGESA“ NAKTINIAME KLUBE „STUDIO 23 CLUB“ TEIKIANT LENGVATAS UŽ PASLAUGAS TYRIMO

2024 m. gegužės 7 d. Nr. (24)SN-16)SP-43
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2024 m. sausio 22 d. buvo gautas pareiškėjo (Tarnybai asmens duomenys žinomi; toliau – Pareiškėjas) 2024 m. sausio 19 d. skundas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu UAB „Bingesa“ (toliau – Bendrovė) naktiniame klube „Studio 23 Club“ (toliau – Klubas).

Pareiškėjas skunde rašė, kad Klubas tik moterims taiko nemokamą įėjimą į klubą ir taip diskriminuojami vyrai. Prie skundo buvo pridėta socialinio tinklo *Facebook* paskyros „Studio 23 Club“ momentinė ekrano nuotrauka; paskyroje 2024 m. sausio 19 d. buvo skelbiama tokia informacija:

„MERGINOS GAUNA VISKĄ | STUDIO23 | 01.19

Kviečiame visas merginas ir visas mėgstančias linksmybes su draugėmis iki paryčių į vakarėlį, kuriame merginos bus pagrindinė puošmena ir turės galimybę pasijusti ypatingomis

Visos merginos į vakarėlį galės patekti NEMOKAMAI, nes vakarėlis su NEMOKAMU ĮĖJIMU jau darosi įprasta.

Mes pasirūpinsime, kad šią naktį jūsų troškulį numalšintų patys skaniausi baro kokteiliai!

Kviečiame visas merginas atvykti ir pasilinksminti!

VISOMS MERGINOMS IKI 00:00 ĮĖJIMAS NEMOKAMAS!

SAUSIO 19 d., PENKTADIENIS 23:00

Studio 23 club, Žirmūnų g. 106d.

Staliuko REZERVACIJA +37060060096

N-18, Facecontrol, Dresscode“ (citatų kalba ir rašyba netaisyta, pašalinti grafiniai elementai).

Pastebėtina, kad Klubas apie tokio pobūdžio renginius skelbė ir anksčiau – pagal socialiniame tinkle *Facebook* skelbiamą informaciją, renginys „Merginos gauną viską“ taip pat vyko 2024 m. sausio 5 d., 2023 m. gruodžio 1 d., 2023 m. spalio 20 d.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė 2024 m. sausio 29 d. raštu Nr. (24)SN-16)S-52 kreipėsi į Bendrovę ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar moterims Klube buvo taikomos kitokios nei vyrams įėjimo kainos; jei taip – dėl kokių priežasčių; kokia yra įprasta įėjimo į Klubą kaina; kas ir kieno nurodymu socialinio tinklo *Facebook* paskyroje paskelbė informaciją apie Klube moterims taikomas skirtingas paslaugų teikimo sąlygas. Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Tarnyba Klubo socialinio tinklo paskyroje nurodytu el. paštu (studio23lt@gmail.com) pakartotinai kreipėsi į Bendrovę 2024 m. vasario 20 d., kovo 27 d., kovo 29 d. Taip pat 2024 m. vasario 27 d. į Bendrovę (Registru centro juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu – Žirmūnų g. 106A) buvo kreiptasi registruota siunta.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2024 m. balandžio 15 d. raštu Nr. (24)SN-16)S-215 pakartotinai kreipėsi į Bendrovę registruota siunta ir paprašė motyvuotai paaiškinti, kokia yra įprasta įėjimo į Klubą kaina; kas ir kieno nurodymu socialinio tinklo *Facebook* paskyroje paskelbė informaciją apie Klube moterims taikomas skirtingas paslaugų teikimo sąlygas. Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

2024 m. balandžio 22 d. lygių galimybių kontrolierė, remdamasi Lygių galimybių įstatymo 28 straipsnio 2 dalimi, priėmė sprendimą pratęsti tyrimo terminą iki 2024 m. gegužės 22 d.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Bendrovė nepateikė Tarnybai atsakymo. Tarnybos 2024 m. vasario 27 d. kreipimasis registruota siunta grįžo į Tarnybą grįžo 2024 m. kovo 15 d. Lietuvos paštas kaip gražinimo priežastį nurodė: „neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą“.

2024 m. kovo 29 d. interneto tinklalapyje www.rekvizitai.lt nurodytu Bendrovės mobiliuoju telefono numeriu (*duomenys neskelbtini*) pavyko susisiekti su Bendrove. Atsiliepusi

moteris patvirtino, kad Klubas priklauso Bendrovei. Pokalbio metu buvo žadėta SMS žinute atsiųsti kontaktus, kuriais Tarnyba turėtų nusiųsti savo raštą dėl informacijos pateikimo. Negavus šių kontaktų pakartotinai buvo tuo pačiu telefono numeriu buvo kreiptasi 2024 m. balandžio 2 ir 3 dienomis, bet niekas neatsiliepė.

Tarnybos 2024 m. balandžio 15 d. kreipimasis registruota siunta grįžo į Tarnybą grįžo 2024 m. gegužės 7 d. Lietuvos paštas kaip gražinimo priežastį nurodė: „neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą“.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė, nustatydamas lengvatas moterims, nepažeidė Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 punkto nuostatų, pagal kurias prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, įgyvendindamas moterų ir vyrų lygias teises, privalo visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas; suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad joje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl asmens lyties bei formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą.“

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypatingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Specifiškai 23 straipsnyje nustatomas moterų ir vyrų lygybės principas, pabrėžiama, kad visose srityse turi būti užtikrinta moterų ir vyrų lygybė, įskaitant priėmimą į darbą, darbą ir atlyginimą. Pagal Chartijos turinį darytina išvada, kad Europos Sąjungos institucijoje lyčių lygybei yra skiriamas ypatingas dėmesys.

2004 m. gruodžio 13 d. Europos Sąjungos Tarybos direktyva 2004/113/EB įgyvendinamas vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principas dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir

prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, siekiama sukurti sistemą kovai su diskriminacija dėl lyties ir užtikrinti lygias galimybes naudotis prekėmis bei paslaugomis ir tiekti prekes bei teikti paslaugas, siekiama valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principą. Direktyvoje teigiama, kad vyrų ir moterų lygybės principas yra vienas iš Europos Sąjungos pagrindinių principų.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio

įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio nuostatas, teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, nurodymo diskriminuoti, persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo, dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos ar pranešimo apie diskriminaciją buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, nurodymo diskriminuoti, persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo, dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos ar pranešimo apie diskriminaciją faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Nagrinėjamu atveju Klubo socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje 2024 m. sausio 19 d. buvo skelbiama informaciją apie tą dieną vykstantį renginį „Merginos gauną viską“ ir šioje informacijoje buvo rašoma, kad „Visos merginos į vakarėlį galės patekti NEMOKAMAI, nes vakarėlis su NEMOKAMU ĮĖJIMU jau darosi įprasta. <...> VISOMS MERGINOMS IKI 00:00 ĮĖJIMAS NEMOKAMAS!“ Renginiai „Merginos gauna viską“ vyko ir 2024 m. sausio 5 d., 2023 m. gruodžio 1 d., 2023 m. spalio 20 d. Taip pat jau vykstant skundo tyrimui šie renginiai toliau vyko – 2024 m. vasario 2 d. ir kovo 22 d.

Pabrėžtina, jog pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 punkto nuostatas „Prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, įgyvendindamas moterų ir vyrų lygias teises, privalo visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, taikyti vienodas apmokėjimo

sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas; suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad joje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl asmens lyties bei formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą.“

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 1 ir 2 punkto nuostatas:

„Prekių pardavėjo, gamintojo ar paslaugų teikėjo veiksmai pripažįstami pažeidžiantys moterų ir vyrų lygias teises, jeigu dėl asmens lyties, įskaitant mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir gimdymo bei vaiko žindymo:

1) taikomos skirtingos apmokėjimo sąlygos ar garantijos už tokias pačias ir tokios pačios vertės prekes, paslaugas ir gaminius ar nustatomos skirtingos prekių ir paslaugų pasirinkimo galimybės;

2) informuojant apie gaminius, prekes ir paslaugas arba reklamuojant jas, formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą, taip pat vartotojai diskriminuojami dėl jų lyties.“

Konstatuotina, kad pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatas yra draudžiama teikti paslaugas skirtingomis kainomis pagal kliento lytį. Atitinkamai yra draudžiama ir skelbti tokią informaciją apie paslaugas, kadangi tokia informacija atgraso kitos lyties asmenis (šiuo atveju – vyrus) kreiptis dėl paslaugų tokiomis pačiomis sąlygomis.

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju nėra aiškaus nukentėjusio asmens, kuriam fiziškai atvykus į Klubą nustatytais renginių „Merginos gauna viską“ datomis būtų atsisakyta teikti kokias nors paslaugas arba jos buvo teikiamos skirtingomis kainomis, nėra įmanoma konstatuoti moterų ir vyrų lygių teisių pažeidimo, susijusio su paslaugų teikimo sąlygomis (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 punktą), bet įžvelgtini reikalavimo skelbiamai informacijai apie paslaugas pažeidimo požymiai (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 2 punktą).

Pagal Klubo socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje skelbtą informaciją apie renginius „Merginos gauna viską“ („Visos merginos į vakarėlį galės patekti NEMOKAMAI, nes vakarėlis su NEMOKAMU ĮĖJIMU jau darosi įprasta. <...> VISOMS MERGINOMS IKI 00:00 ĮĖJIMAS NEMOKAMAS!“) įprastas vartotojas padarytų išvadą, jog tik moterims yra taikomos lengvatos naudojantis Klubo paslaugomis. Tokios informacijos skelbimas sudaro vaizdą, jog viena lytis (moteris) yra pranašesnė už kitą (vyrus), kadangi moterims taikomos palankesnės kainos. Tokiu būdu viena grupė vartotojų (vyrų) yra diskriminuojami lyties pagrindu.

Kaip minėta pirmiau, pagal Lygių galimybių įstatymo 4 str. nuostatas, gavus informaciją apie aplinkybes dėl diskriminacijos fakto buvimo, skundžiamas asmuo turi pareigą įrodyti, jog lygių galimybių principas nebuvo pažeistas. Šiuo atveju Bendrovė Tarnybos prašomų pateikti atsakymų į Lygių galimybių kontrolierės klausimus dėl nepateikė, nepaisant pakartotinių kreipimūsi raštu bei telefonu. Konstatuotina, jog Bendrovė neįvykdė įrodinėjimo pareigos, įtvirtintos Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje bei nepaneigė tyrimo metu nustatytų aplinkybių dėl diskriminacijos lyties pagrindu skelbiant informaciją apie teikiamas paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Bendrovė, skelbdama informaciją apie renginius „Merginos gauna viską“ Klubo socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje, jog moterims yra taikomas nemokamas įėjimas į Klubą, padarė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 2 punkte nurodytą pažeidimą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 6 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Bendrovę dėl padaryto Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 2 punkte nurodyto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Bendrovę.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierę

Edita Žiobienė